

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ, ФОРМ ТА
МЕТОДІВ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ
В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ**

Збірник наукових праць

Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету

Випуск 41

Заснований в 1996 році

Рівне – 2008

ББК 74.20

О - 59

УДК: 159: 37: 371: 372: 373: 374: 376: 378: 379

Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Збірник наукових праць.

Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 41. — Рівне: РДГУ, 2008. — 217 с.

Збірник наукових праць містить статті які відображають теоретичні та практичні аспекти найважливіших проблем психологічної допомоги особистості.

Опубліковані матеріали можуть бути корисними для науковців, учителів, вихователів, практичних працівників освіти, керівників дошкільних і загальноосвітніх навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Пальчевський Степан Сергійович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Заступник головного редактора:

Янцур Микола Сергійович – кандидат педагогічних наук, професор (відповідальний секретар) (Рівненський державний гуманітарний університет).

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Бех Іван Дмитрович – доктор психологічних наук, професор, член-кореспондент АПН України (Інститут проблем виховання АПН України);

Вербець Владислав Володимирович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Воробійов Анатолій Миколайович – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Дем'янчук Анатолій Степанович – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АНВШ України (Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. академіка Степана Дем'янчука);

Карпенчук Світлана Григорівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Коваль Ганна Петрівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Литвиненко Світлана Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Лісова Світлана Валеріївна – доктор педагогічних наук, професор (Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. академіка Степана Дем'янчука);

Малафійк Іван Васильович – кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павлютенков Євген Михайлович – доктор педагогічних наук, професор (Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти);

Пасічник Ігор Демидович – доктор психологічних наук, професор (Національний університет “Острозька Академія”);

Поніманська Тамара Іллівна – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Савчин Мирослав Васильович – доктор психологічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний інститут ім. Івана Франка);

Терещук Григорій Васильович – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПН України (Тернопільський національний педагогічний університет ім. Володимира Гнатюка);

Тищук Віталій Іванович – кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ямницький Вадим Маркович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Затверджено Вченою Радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 3 від 31. 10. 2008 р.).

Збірник затверджений ВАК України як наукове фахове видання, в якому можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора і кандидата наук з педагогіки (постанова Президії ВАК України №1-05/7 від 9.06.1999 р. та додаток до постанови ВАК України від 11.10. 2000 р. № 1 – 03/8).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи рецензуються і не повертаються.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31. Рівненський державний гуманітарний університет

ISBN 966 — 7281 — 08 — 7.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2008

2. Безкоровайна Л.В. До поняття про компетенцію майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту / Педагогіка, психологія та мед.-біол. пробл. фіз. виховання і спорту. – 2006. – № 8. – С. 7-10.
3. Гогунів Е.Н. Умовля психологічної підготовки спеціалістів по фізическій культурі і спорту / Фізическая культура: воспитание, образование, тренировка. – 2004. – № 3. – С. 7-12.
4. Дурай-Новаківа К.М. Формирование профессиональной готовности студентов и педагогической деятельности: дис. ... докт. пед. наук : 13.00.08 – М., 1983. – 356 с.
5. Ковалева О.И. Личностно ориентированное обучение студентов современных вузов как фактор сохранности здоровья : Автореф. дис. канд. пед. наук : спец. 13.00.08 “Теория и методика профессионального образования” / О.И.Ковалева. – Ставрополь, 2004. – 26 с.
6. Луговая О.М. Педагогические условия формирования профессиональной готовности специалистов по социальной работе с военнослужащими и членами их семей (на материалах Ставропольского края): Дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08 / – С., 2004. – 192 с.
7. Моляко В. О. Психологічна готовність до творчої праці – Київ : Знання, 1989. – 125 с.
8. Рейда К.В. Виховання готовності учнів допоміжної школи до праці в системі професійно-трудоого навчання: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.03 “Корекційна педагогіка”. – Київ, 2003. – 21 с.
9. Сластенин В.А. Социальный педагог и социальный работник: личность и профессия / Теория и практика социальной работы: отечественный и зарубежный опыт. – М., 1993. – Том 2. – С. 265-274.
10. Степанова Г.А. Реализация профессиональной подготовки студентов к оздоровительной и реабилитационной деятельности / Физическая культура: воспитание, образование, тренировка. – 2006. – № 2. – С. 61-62.
11. Трефилов В.А. Формирование физической готовности выпускников вуза к профессиональной деятельности / Теория и практика физ. культуры. – 2002. – № 7. – С. 49-50.

Резюме. В работе раскрыто различные подходы к смысловому и структурному наполнению понятия “готовность” и его части – психологической готовности. Проблема освещена с точки зрения формирования готовности будущего специалиста по физической реабилитации к здоровьесберегающей деятельности.

Summary. A piece of the work discovers various approaches to meaningful and structural intestine of the notion “readiness” and its constituent part “psychological readiness”. The problem is lightened from the viewpoint of forming of readiness of future specialist of physical rehabilitation to health-preserving activity.

УДК 159.923-057.875

К.В. БАБАК

ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД ОСОБИСТІСНО-ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ СТУДЕНТІВ

Резюме. У статі зроблено спробу проаналізувати суть, зміст і форми психологічного супроводу особистісного професійного розвитку студентів.

Ключові слова: психологічний супровід, особистісно-професійне зростання особистості.

Розвиток демократизації та гуманізації в системі освіти потребує постійного удосконалення процесу становлення спеціаліста. Проблема підготовки вчителів нового типу стає найважливішою умовою відродження не тільки освіти, але й всієї вітчизняної культури, її інтеграції в загальнолюдське та європейське товариство. Важливим фактором у особистісно-професійному розвитку майбутнього вчителя відіграє психологічний супровід студента під час навчання у ВУЗі.

Метою нашого дослідження є теоретичний аналіз суті, змісту і форми психологічного супроводу особистісно-професійного розвитку студентів.

Поняття «психологічного супроводу» відіграє значну роль в сучасній психології і педагогіці. Як правило, воно застосовується в тих сферах життєдіяльності особистості, в яких мають місце складнощі з адаптацією, невизначеність соціальних і діяльнісних умов. Відповідаючи вимогам гуманістичного підходу, воно вдало замінило такі схожі по змісту і значенню форми як, наприклад: «подолання», «профілактика», «забезпечення», «підтримка», «допомога» та ін.

Аналіз основних підходів до розуміння психологічного супроводу дозволяє розглядати його як єдність всіх учасників освітнього процесу з метою створення умов для позитивного розвитку особистості учня впродовж всього процесу навчання, за умови збереження максимуму його особистої свободи і відповідальності [1, 2, 3,4]. У рамках досліджень М.Р. Бітянової, І.В. Дубровіної, Е.І. Рогова психологічний супровід учнів розуміється як рух разом з ним, поряд, а іноді — трохи попереду, якщо треба пояснити можливі шляхи [1, 2, 3]. Психологічний супровід орієнтований на створення умов (педагогічних, психологічних, соціальних) для успішного навчання і розвитку кожного індивідуума в ситуаціях взаємодії.

Однією з перших форм психологічного супроводу є психо-технологічний напрям у формі емоційного забезпечення навчальної і трудової діяльності школярів. Розглядаючи його як цілеспрямоване поліваріативне керування емоційними станами і пізнавальною навчальною діяльністю учнів в процесі навчальних занять, була створена концепція, що включає принципи, функції і технології, які сприяють реалізації вузької мети, а саме: оптимізації емоційних станів і підтримки продуктивної пізнавальної мотивації.

Наступна найбільш розвинена форма психологічного супроводу — це шкільна психологічна служба. Вона представлена як теоретико-практичний напрям в психологічній науці, і існує у єдності трьох аспектів:

- вивчення закономірностей психічного розвитку і формування особистості школяра з метою упровадження нових способів, засобів і методів професійного застосування психологічних знань в умовах сучасної школи (теоретичний аспект);
- психологічного забезпечення процесу навчання і виховання, включаючи складання навчальних програм, створення підручників, розробку психологічних основ дидактичних і методичних матеріалів, психологічну підготовку вчителів (методичний аспект);
- безпосередньої роботи практичних психологів в школі (практичний аспект).

Психологічна служба визначається як особливий підрозділ в структурі організацій і підприємств; система практичного використання психології для вирішення комплексних завдань експертизи, діагностики і психологічного консультування в сферах виробництва, транспорту, освіти, медицини, охорона правопорядку і ін. [5].

Супровід в контексті шкільної психологічної служби розглядається як свідома спроба допомогти дитині в отриманні знань і навичок, в розвитку установок, самоусвідомленні і ін.. Такий супровід орієнтовано на активізацію сил і потенціалу самої дитини, розвиток здатності будувати свідому діяльність по перетворенню актуальної проблеми в потрібному для себе напрямку. У процесі психологічного супроводу виділяється три взаємопов'язані компоненти:

- вивчення особистості учня;
- створення соціально-психологічних умов для розвитку особистості;
- безпосередня психологічна допомога учневі.

Наступним етапом становлення вітчизняної психологічної науки можна вважати впровадження психологічної служби у вищих навчальних закладах.

Психологічний супровід у ВУЗі - це система професійної діяльності психолога, направлена на створення соціально-психологічних умов для успішного навчання і психологічного розвитку особистості в ситуаціях студентської взаємодії [1]. Це означає наступне:

- спостереження за природним розвитком особистості на даному віковому і соціокультурному етапі онтогенезу. В якості важливих психологічних принципів виступають принципи прийняття внутрішнього світу кожного студента, визнання пріоритетності потреб, цілей і цінності його розвитку.
- створення умов самостійного творчого оволодіння студентом системи відносин зі світом і з самим собою, а також здійснення кожним студентом особистісно значущих життєвих виборів.
- в ідеях психологічного супроводу послідовно здійснюється принцип вторинності його форм і змісту по відношенню до соціального і навчального середовища життєдіяльності студента.

На наш погляд, поняття «супровід» носить більш інтегральний характер, включаючи різноманіття цілей, функцій, об'єктів, що реалізують психотехнології. Психологічний супровід більшою мірою направлено на психічне здоров'я (адаптацію), розвиток і самореалізацію особистих і групових можливостей. Під супроводом розуміється взаємодія супроводжувачого і супроводжуваного, направлено на вирішення життєвих проблем останнього.

Характеризуючи супровід як комплексний метод, низка авторів розглядають його в єдиному контексті чотирьох функцій:

- психодіагностики,
- інформації про суб'єкт і шляхи вирішення проблеми,
- консультації на різних стадіях вирішення проблеми,
- первинній допомозі, на етапі реалізації прийнятого плану [6].

Таким чином, мета психологічного супроводу полягає в створенні в рамках об'єктивного соціально-педагогічного середовища, умов для максимального особистісно-професійного розвитку і навчання студентів. Психологічний супровід розглядається як процес і як цілісна система діяльності практичного психолога, в рамках якого виділяють три взаємозв'язані компоненти:

1. Систематичне відстежування психологічного статусу студента і динаміки його психологічного стану в процесі навчання.
2. Створення соціально-психологічних умов для особистісно-професійного розвитку студента і його успішного навчання.
3. Створення спеціальних соціально-психологічних умов для надання допомоги студентам, що мають проблеми у сфері особистісно-професійного розвитку, спілкуванні, навчанні.

Суть психологічного супроводу полягає в наданні допомоги в розвитку психологічної індивідуальності, в розвитку особистості, особистісному зростанні в періоди життєвих криз.

Ми вважаємо, що в рамках супроводу професійного розвитку основний вид діяльності психолога - надання психологічної допомоги суб'єктам освітнього процесу, в той же час, педагоги в рамках супроводу можуть здійснювати педагогічну підтримку особистості студента.

Отже, психологічний супровід - це міжособистісна взаємодія, яка направлена на психологічну допомогу суб'єктові, в ході якої виникає позитивно забарвлене відчуття впевненості в собі, в своїх можливостях.

Таким чином, на нашу думку, психологічний супровід - це система способів і методів, що сприяють особистісно-професійному розвитку студента, формуванню його здібностей, ціннісних орієнтацій і самосвідомості, підвищенню конкурентоспроможності на ринку праці і адаптованості до умов реалізації власної професійної кар'єри. Психологічний супровід здійснюється в цілях психологічного забезпечення вільного і гармонійного розвитку особистості в сучасному суспільстві на всіх етапах її становлення і самореалізації, попередження розвитку негативних психологічних, подоланні труднощів особистісного зростання, корекції дивіацій поведінки, усуненні конфліктних ситуацій у взаєминах з оточуючими.

Результати нашого дослідження дають підставу зробити наступні висновки і виділити такі принципи психологічного супроводу:

1. Психологічний супровід повинен орієнтуватися на проблеми навчального закладу, духовно-етичні цінності суспільства і на вимоги суспільства, що реформується, до сучасного фахівця;
2. Психологічний супровід охоплює всіх суб'єктів освітнього процесу (адміністрацію, педагогів, кураторів, студентів і їх батьків);
3. Психологічний супровід охоплює весь період професійного навчання.
4. Безперервність психологічного супроводу (системність, послідовність і гнучкість);
5. Реалізацію права людини, що звернулася за допомогою, на вільний вибір свого шляху розвитку;
6. Індивідуальний підхід;
7. Заборона на проектування результату;
8. Відповідальність суб'єкта за ухвалення рішення (супроводжувачий показує можливі варіанти вибору і обговорює можливі наслідки вибору);

9. Принцип реалістичності (психолог не ставить перед собою мету змінити учасника освітнього процесу, він сприяє осмисленню ситуації, в якій знаходиться людина, сприяє у подоланні моменту безвиході, створює умови для змістової зміни проблеми і допомагає людині відкрити внутрішні ресурси для того, щоб стати автором свого життя).

ЛІТЕРАТУРА

1. Битянова М.Р. Организация психологической работы в школе. - М., 1998-298 с.
2. Дубровина И.В. Предмет и задачи школьной психологической службы // Вопр. психол. -1988. -№5.- С. 47-54.
3. Дубровина И.В., Прихожан А.М. Положение о школьной психологической службе // Психол. журн. -1985. - № 2. - С. 77-83.
4. Маркова А.К. Психология профессионализма. - М.,1996. - С.56-57.
5. Психология. Словарь / Под общ. ред. А.В. Петровского, М.Г. Ярошевского - М.: Политиздат, 1990. - 494 с.
6. Зейгарник Б.В., Братусь В.С. Очерки по психологии аномального развития личности. - М., 1980. – 169 с.

Резюме. В статті проводиться теоретичний аналіз суті, содержания і форм психологічного супроводження особистісного професійного розвитку студентів.

Summary. The theoretical analysis of essence is conducted in sta'e, maintenance and forms psychological accompaniment of personality professional development of students

УДК 159.92 (477)

А.М. ВОРОБІЙОВ

КУЛЬТУРНИЦЬКА ІНДИВІДНІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ ПСИХІКИ У КОНТЕКСТІ СВІТОВІДЧУВАННЯ

Резюме. У статті розглянуто проблему впливу культури на індивідуальний характер та ментальність людини. Здійснено аналіз культурницької індивідності української психіки у контексті світовідчуження.

Ключові слова: глибинне «Я», національний характер, ментальність, кордо центричність, рефлексивна настанова, соціально-комунікативна база, культуроморфічний чинник.

Мета роботи: дослідити впливи сукупності чинників культури на формування ментальності і вдачі людини, яким чином національний характер постає продуктом автохтонної культури і водночас, персоніфікуючись є її носієм, продовжувачем культурних традицій і норм у наступних поколіннях.

Виклад основного матеріалу. Культура визначає спосіб життя нації, а отже, і окремої особи, через набуту нею соціальну спадщину. Але яким чином культурний вплив безпосередньо формує ментальність і вдачу людини?

Аби відповісти на це запитання, необхідно звернутися до глибинної психології, яку З. Фрейд перетворив із системи теоретично-умоглядних спостережень за актами свідомості на справжню науку про душевні явища. Це йому вдалося через переосмислення несвідомого як первісної душевної субстанції, що активно впливає на наші почуття, мислення, життєдіяльність, яка зовсім не є прерогативою пильнуючої волі та розрахунків розуму.

Оскільки споконвічна воля до глибинного «Я» – це ірраціонально втілюється у свідомість і дію, усе наше душевне життя постає, за Фрейдом, безперервною і пристрасною, боротьбою свідомого «Я», вихованого морального чи культурного почуття, із жагою інстинктів. Особисте несвідоме значною мірою формується під дією переживань у ранньому дитинстві, які суттєво впливають на становлення загальної настанови до світу, до життя, до інших людей. Родинне середовище, типи емотивних стосунків дитини з батьками, братами та сестрами обумовлюють утворення певних рис характеру майбутньої дорослої людини, що обов'язково виявиться у специфічній поведінці, в оптимістичному чи песимістичному світосприйнятті, в егоїзмі або альтруїзмі, у відношенні до керівників і підлеглих, до авторитетів і влади, до приятелів і жінок, до дружини і дітей тощо. На рівні несвідомого сліпо виникають жадання й острахи, пристрасні та бажання нашого дитинства й особистого минулого. І сплітаючись корінням у потаємних глибинах нашої природи, час від часу шалено прориваються у свідоме життя, інколи навіть ламаючи його всупереч волі й розуму.

Можна припустити, що вплив культури на індивідуальний характер, на ментальність та вдачу людини відбувається у її ранні роки через родину, що відтворює культурне (в зазначеному вище сенсі) середовище етногрупи. Те, що є спільного у способі родинного виховання, і формує певні риси національного характеру. Це спільне не вичерпується конкретними вказівками і порадами дитині. Воно головним чином виявляється у традиціях і нормах даної культури, що їх персоніфікують батьки. Із «Інтроєкцією» своєрідного родинного стилю життя у глибинне несвідоме дитини входить певна система вартостей, якої вона дотримується все життя. Пізніші культурні впливи торкаються здебільшого поверхні психіки. З такого погляду національний характер постає продуктом даної культури і водночас, персоніфікуючись, носієм її, продовжувачем культурних традицій і норм у наступних поколіннях. Звичайно, у своєму індивідуальному прояві національний характер зумовлюється також конкретним біологічним спадком людини, що визначає загальні здібності, її минулим досвідом, а також соціальним становищем. Сукупність цих факторів і забезпечує особисту форму і рівень асиміляції наявної культури.

Слід також зважити на те, що соціокультурні фактори у своїй конкретно-історичній даності не є чимось незмінним. Вони загалом відповідають динаміці суспільства. А тому метод соціальної культурної антропології передбачає дослідження зміни батьківських постанов під впливом невідворотного поступу історії. Такі дослідження ще попереду, але заздалегідь варто зазначити, що національний характер, закріплений у культурних традиціях і нормах, змінюється набагато повільніше, ніж структура суспільства. В своїй основі він містить певні інваріанти, що дають можливість ідентифікувати націю протягом усієї історії.

Нарешті ми підійшли до найсуттєвішого, що поглиблює наші уявлення про душу та вдачу українця. Це є розгляд структури українського родинного життя як усталених традицій у способі сприйняття та осмислення світу настанов до зовнішніх і внутрішніх збудників та ін. На нашу думку найважливіше значення для формування національної психіки виступає одна особливість життя української родини, а саме: становище в ній жінки, зокрема, жінки-матері. Уже на рівні звичайних спостережень можна зазначити, що українська жінка активніша, ніж інші, у громадському житті, часом вражає

З М І С Т

<i>Від редакції</i>	3
Булах І.С. Теоретичні засади обґрунтування вихідних положень психологічної допомоги в процесі особистісного зростання підлітка.....	4
Ковалевич В.В. Психосоціальне формування екзистенціальних перспектив личности в контексті консолідації общества.....	8
Максимова Н.Ю. Психологічний супровід як засіб корекції поведінки соціально дезадаптованих підлітків.....	11
Павелків Р.В. Шляхи оптимізації психологічної адаптації та навчальної успішності студентів-першокурсників у контексті діяльності психологічної служби ВНЗ.....	15
Шевченко Н.Ф. Теорія і практика психологічної допомоги хворим.....	18
Литвиненко С.А., Ямницький В.М. Ігрова терапія як засіб психологічної допомоги.....	21
Артемова О.І. Важливі аспекти психолого-педагогічного супроводу навчально-виховного процесу сучасної школи.....	24
Безлюдна В.І., Корчакова Н.В. Психологічне сприяння розвитку творчого потенціалу старшокласників.....	26
Белікова Н.О. Формування готовності майбутнього фахівця з фізичної реабілітації до здоров'язберігаючої діяльності.....	28
Бабак К.В. Психологічний супровід особистісно-професійного розвитку студентів.....	31
Воробійов А.М. Культурницька індивідність української психіки у контексті світовідчуження.....	33
Вронська В.М. Проблеми психологічної підготовки старших медичних сестер дошкільних навчальних закладів в інституті післядипломної педагогічної освіти.....	36
Галян О.І. Психологічні аспекти включеності юнаків у процес виховання.....	39
Герасіна С.В. Теоретичні засади психологічної допомоги учням ПТНЗ у формуванні їх готовності до професійної самореалізації.....	42
Главінська О.Д. Зміст психологічного супроводу для розвитку молодшого школяра.....	46
Дем'янюк О.Б. Сучасні технології трансперсональної психології.....	48
Дідик Н.М. Теоретичні і практичні основи психодіагностики особистісної зрілості студентів напрямку "Психологія".....	50
Дружиніна І.А. Тренінг професійної ідентичності в системі підготовки практичних психологів.....	52
Дудар О.В. Особливості розвитку емоційного відгукування старшокласників.....	55
Іванюк І.Я. Сім'я з „особливою” дитиною та її емоційні установки.....	58
Івашкевич Е.З. Особливості використання психотехнік з метою проведення реабілітаційної роботи зі школярами з особистісними розладами.....	61
Карєпова Е. В. Архетипічні паттерни поведінки як основа формування життєвого сценарію.....	65
Карковська Р.І. Психологічна підтримка агресивних абонентів в телефонному консультуванні.....	70
Кириченко Н.А. Психологічні особливості постановки та досягнення мети особистістю.....	72
Климишин О.І. Християнсько-орієнтований зміст психологічної допомоги невиліковно хворим людям.....	75
Когутяк Н.М. Гуманістичний підхід у дослідженні проблеми віктимності особистості.....	79
Козловська Е.В. Гармонійні стосунки в сім'ї як фактор особистісного зростання.....	82
Колісник О.П. Медитація як стержень будь-якої духовної практики та як засіб радикальної психологічної самопомоги.....	86
Корнієнко О.В. Психодіагностика особливостей психосоматичного здоров'я студентської молоді.....	91
Косарева О.І. Корекція особистісного розвитку дошкільника.....	96
Кочубейник О.М. "Що означає бути собою?": кризова природа запитання.....	98
Кулаков Р.С. Психологічна допомога в організації професійного самовизначення старшокласників.....	101
Кухар С.Ю. Вплив механізмів психологічного захисту на стратегію поведінки студентів у конфліктних ситуаціях.....	104
Лисяк О.М. Психологічні особливості ціннісно-сміслової сфери особистості в юнацькому віці.....	107
Лонська Є.В. Особливості психокорекції депресивного стану жінок, що страждають від домашнього насильства.....	109
Мазяр В.М. Психологічні засоби релаксації школярів з депресивним станом.....	111
Максимов М.В. Роль музики у вирішенні проблем психологічної допомоги особистості.....	114
Мельник І.Я. Психологічні засади проблеми адаптації особистості.....	117
Мельник Ж.В. Вплив особистості сімейної історії психолога та психотерапевта на його роботу.....	119
Мешко Г.М. Емоційне вигорання педагога як показник стану його професійного здоров'я.....	121
Михальська С.А. Особливості організації корекційної роботи з комунікативно-мовленнєвого розвитку дошкільників.....	125
Михальчук Н.О. Діалогічна взаємодія школярів з іншомовним текстом в детермінації становлення їх суб'єктності.....	127
Осьмак Л.П. Змістовно-хронологічні особливості життєвої перспективи старшокласників.....	133
Павелків В.Р. Продуктивне розвивальне середовище як засіб формування позитивних стосунків підлітків з однокласниками.....	135
Пастушенко Л.А. Тренінг розвитку особистісно-значимого досвіду майбутніх практичних психологів.....	138
Перелигіна Л.А., Приходько Ю.О. Профілактика станів психоемоційної напруги у працівників системи МНС України.....	141
Пивоварчук Т.О. Основні чинники формування комунікативних умінь.....	143
Попіль М.І. Актуалізація особистісних якостей як чинник ефективності професійної діяльності медсестер.....	145
Пюра О.С. Особливості впливу комп'ютерних ігор на вияв агресивної поведінки у дітей підліткового віку.....	148
Репецька Т.Л. Психологічна допомога особам з суїцидальними намірами.....	151
Реуцький М.В. Психотерапевтична метафора у сучасному кінематографі (з досвіду впровадження програми «Психодраматичний кіносеминар»).....	153
Рикун А.А. Характеристика причин виникнення та основних стадій конфлікту.....	156
Романюк В.Л. Концепція якості життя та проблеми ортобіозу особистості.....	159
Романюк Л.В. Проблеми самооцінки і корекції функціональних станів особистості в умовах середньої школи.....	161
Рудюк О.В. Організація дослідження особистісно-сміслової детермінації переживання професійних криз у безробітних.....	162

Рудь Г.В. Особливості усвідомлення цінності власної особистості у юнацькому віці	166
Рябой Є.М. Психодинамічна психотерапія як засіб надання психологічної допомоги хворим на гіпертонію: спроба теоретичного обґрунтування	168
Славіна Н.С. Розвиток емоційної сфери та вольових якостей дитини, як умова готовності до школи.....	170
Смалько М.Ф. Психологічна допомога особистості у професійній підготовці музиканта.....	172
Сокол І.А. Можливі аспекти психологічної допомоги у вирішенні завдань формування українського національного характеру старшокласників	175
Ставицька О.Г. Психологічні особливості продукування фонаційних компонентів невербальної комунікації	178
Скотна Н.С., Стець В.І. Ідентичність як необхідна складова та критерій психічного здоров'я.....	181
Турченко О.Ф. «Психодинамічна група» як фактор покращення процесу формування професійної самоідентифікації у студентів-психологів у вузі	184
Фрідріх А.В. Психолого-педагогічна проблема самовдосконалення особистості майбутнього педагога	188
Хворост М.Ю., Колесніченко О.С., Побідаш А.Ю. Психологічні особливості поведінки людей в екстремальних умовах та дії працівників мнс по наданню допомоги психічно постраждалим.....	190
Хомич Г.О., Руденко І.А. Психологічна допомога дітям, котрі перебувають в умовах тривалої деривації.....	192
Хомич І.С. Психологічна сутність уявлень дітей молодшого шкільного віку про відповідність власної поведінки нормам моралі.....	195
Хупавцева Н.О. Діалогічний підхід в освіті як необхідна складова розвитку суб'єктності школярів	198
Чорний М.М. Створення сприятливого мікроклімату в учнівському колективі як засіб психологічного супроводу у діяльності класного керівника.....	201
Чуйко О.В., Дунаєвська Ю.Е. Особливості працевлаштування випускників школи – інтернату для дітей, які потребують корекції розумового розвитку.....	204
Шиколенко Т.І. Психологічний супровід розвитку особистості та її образу «я» в дошкільному та молодшому шкільному віці	208
Яцюк Н.О. Розвиток рефлексивної культури в процесі фахової підготовки психологів.....	210
Відомості про авторів	213

Наукове видання

ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ, ФОРМ ТА МЕТОДІВ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Збірник наукових праць

Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету

Випуск 41

Заснований у 1996 р.

Редактор збірника Воробйов А.М.

Відповідальний за підготовку збірника до видання Янцур М.С.

Технічний редактор Кравчук В.Ю.

Комп'ютерна верстка Хильчук Т.К.

Здано до набору 25.10.2008 р. Підписано до друку 3.11.2008 р.
Формат 60x84 1/8. Папір офсетний № 1. Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.
Ум. друк. арк. 33,25. Замовлення № 58/1 Наклад 300.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31
Рівненський державний гуманітарний університет, кафедра професійної педагогіки і
трудової підготовки (к. 98, тел. 22-11-18)

Віддруковано в редакційно-видавничому відділі
Рівненського державного гуманітарного університету
33028 м. Рівне, вул. С.Бандери, 12, тел. 26-48-83

О – 59 **Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 41. — Рівне: РДГУ, 2008. — 217 с.**

ISBN 966 — 7281 — 08 — 7.

Збірник наукових праць містить статті які відображають теоретичні та практичні аспекти найважливіших проблем психологічної допомоги особистості.

Опубліковані матеріали можуть бути корисними для науковців, учителів, вихователів, практичних працівників освіти, керівників дошкільних і загальноосвітніх навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

УДК: 159: 37: 371: 372: 373: 374: 376: 378: 379

ББК 74.20